བོད་ལྗོངས་ཁྲིམས་ལུགས་ཚགས་པར། གལ་ཆེའི་གསར་འགྱུར། 2024ལོའི་ཟླ་2ཚེས་20 3

འདི་ག་ཚགས་པར་ཁང་དུ་བྲག་ཡིབ་་་་་
ནས་གློག་འཕྲིན་འབྱོར་གསལ།ལོ་འགོར་ཉིང་
ཁྲི་གྲོང་ཁྱེར་བྲག་ཡིབ་ཆུས་འཁེལ་འཐག་ལམ་་་་་་་་
མངགས་གཏོང་ཁང་གིས་ཁོངས་གཏོགས་ཁུལ་གྱི་
དོན་དངོས་དང་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་འཆར་འགོད་་་་་
ཞིབ་ཚགས་དང་།གཙོ་གནད་ལྷུ་ཚིགས་ལ་དམ་་་
པོར་དམིགས་པ།“མངོན་མེད་རྐྱེན་ངན་གཙང་་
སེལ་དང་།འགལ་བ་སེལ་བ།ལྟ་སྡོམ་ནན་པོ།
དྲིལ་བསྒྲཊ་གཏིང་ཟབ”བཅས་ཀྱི་འགག་རྩའི་ལྷུ་་
ཚིགས་བཞིར་དམ་འཛིན་ནན་པོ་བྱས་ཏེ།ཉེན་་་་
ཁ་སྔོན་འགོག་ཚོད་འཛིན་ལ་དམིགས་པ་དང་་་་་་་་
ལས་ཀའི་གཙོ་གནད་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཡོང་་་་
བར་བྱས་ཏེ།ཉེན་ཁ་སྔོན་འགོག་དང་།བདེ་་་་་་་
འཇཊ་འགན་ལེན།བརྟན་ལྷིང་སྲུང་སྐྱོང་བཅས་
ཀྱི་བྱ་ཐབས་ཁག་དོན་འཁྱོལ་ནན་པོ་དང་།ཏན་་
ཏིགཞིབ་ཚགས་བཅས་བྱེད་པར་དམ་འཛིན་་་་་་་
ཡག་པོ་བྱས་ཡོད།
མངོན་མེད་རྐྱེན་ངན་གཙང་སེལ་བྱས་ནས་་་
བདེ་འཇགས་ལྡན་པའི་ཁོར་ཡུག་བཏོད་པ།
ནན་ཞིང་དམ་པའི་བླང་བྱ་གཞིར་བཟུང་།
མངགས་གཏོང་ཁང་གིས་རང་འགུལ་ངང་འགན་
འཁྲི་སྒྲུབ་པ་དང་བྱ་ཐབས་ལ་ཤུགས་སྣོན་གྱིས་དོ་་
དམ་དང་ཞབས་ཞུ་དམ་འཛིན་བྱ་གཞིར་བྱས་ཏེ།
འབྱུང་རྩ་ནས་དོ་དམ་ཚོད་འཛིན་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་་་
རུ་བཏང་བ་དང་།སྡེ་ཁུལ་གྱི་དྲ་མིག་ཅན་གྱི་མི་་་་
དམངས（ལས་རོགས）ཉེན་རྟོག་པ་སྒྲིག་འཛུཊ་་་་་
བྱས་ནས་ཁོངས་གཏོགས་ཁུལ་དུ“ལེབ་བཤེར་་་་་་་
རྣམ་པའི”བཅར་འདྲི་དང་བདེ་འཇགས་ཀྱི་མི་་་་་་
མངོན་པའི་རྐྱེན་ངན་གྲལ་བཤེར་དང་བཅོས་་་་་་་་་
སྒྲིག་བྱས་པ་རེད།
འགལ་བ་བསལ་ནས་ཞི་མཐུན་གྱི་ཁོར་ཡུག་་

བཏོད་པ།མངགས་གཏོང་ཁང་གིས་ལོ་སྟོད་དུ་་་་
ཐོན་མང་བའི་ངལ་རྩོལ་གླ་ཆའི་རྩོད་གཞི་སོགས་་་
ཀྱི་གནད་དོན་ལ་དམིགས་ནས“གནས་ཚུལ་མི་་་་་་
ཐོན་པ་དང་།འགལ་བ་གོང་ཞུ་མི་བྱེད་པ།
ཞབས་ཞུའི་ལས་གནས་སྟོང་པར་མི་ལུས་་་་་་་་་་་་་་
པ”བཅས་ཀྱི་དུས་རབས་གསར་པའི“ཧྥེང་་་་་་་་་་་་
ཆའོ”ཡི་སྙིང་སྟོབས་ལག་ལེན་ཧུར་ཐག་བསྟར་ཏེ་
དྲ་མིག་ཅན་གྱི་མི་དམངས（ལས་རོགས）ཉེན་་་་་་་
རྟོག་པ་སྒྲིག་འཛུགས་བྱས་ནས་ཁོངས་གཏོགས་་་་་
ཁུལ་དུ་བཅར་འདྲིར་བསྐྱོད་དེ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་་་་་་་་་་་
འགལ་བ་དང་རྩོད་གཞི་སྣ་ཚོགས་ལ་ཕྱོགས་་་་་་་་་་་
ཡོངས་ནས་མཐིལ་རྟོགས་བྱས་པ་རེད།
ལྟ་སྡོམ་ནན་པོ་བྱས་ནས་བརྟན་ལྷིང་གི་ཁོར་
ཡུག་བཏོད་པ།མངགས་གཏོང་ཁང་གིས་གཞི་་་་་
རིམ་གྱི་རྨང་གཞིའི་ལས་དོན་མུ་མཐུད་ཡག་པོ་་་་་་་
བསྒྲུབས་པས་གཙོ་གནད་མི་སྣའི་དོ་དམ་ལས་་་་་་་་
དོན་མངོན་མེད་རྐྱེན་ངན་གྲལ་བཤེར་དང་མང་་་་
ཚོགས་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་བ་སོགས་ཀྱི་ལས་་་་་་་་
དོན་དང་ཟུང་འབྲེལ་དམ་ཟབ་བྱས་ཡོད།སྡེ་་་་་་་་
ཁུལ་གྱི་དྲ་མིག་ཅན་གྱི་མི་དམངས（ལས་རོཊ）ཉེན་
རྟོག་པས་དུད་ཚང་རེ་རེ་བཞིན་དུ་བསྐྱོད་དེ་ཁོང་་
ཚོ་དང་སྐད་ཆ་ཤོད་རེས་དང་གྲལ་བཤེར་སོགས་་་
ཀྱི་བྱ་ཐབས་བརྒྱུད་ཁོངས་གཏོགས་ཁུལ་གྱི་མང་་་་
ཚོགས་ཀྱི་དངོས་ཡོད་འཚོ་བའི་གནས་ཚུལ་དང་་་་
དེ་བཞིན་བསམ་བློའི་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་་་་་་་་་
བྱས་ཏེ་གདིང་གཞི་ཁ་གསལ་དང་གནས་ཚུལ་་་་་་་་
གསལ་པོ་ཡོང་བར་བྱས་ནས་ཁོངས་གཏོགས་་་་་་་་་
ཁུལ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་སྒྲིག་ལམ་ཞི་་་་་་་
མཐུན་དང་བརྟན་ལྷིང་ལ་ནུས་ཤུགས་ཡོད་རྒུས་་་་
འགན་ལེན་བྱས་པ་རེད།

འདི་ག་ཚགས་པར་ཁང་དུ་ལྷ་ས་ནས་གནས་་་་་་
ཚུལ་འབྱོར་གསལ།བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི
“12348”སྤྱི་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཞབས་ཞུའི་ཐད་་་་་་་་་་་
གཏོང་ཁ་པར་ལས་སྟེགས་2019ལོར་གཉེར་སྐྱོང་བྱེད་་་་་་་
འགོ་ཚུགས་པ་དང་།2023ལོར་ཁ་པར་ཐོག་ནས་མང་་་་

ཚོགས་མི་ཐེངས་3000ལྷག་ཙམ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་བློ་་་་་་་
འདྲིར་ལན་བརྒྱབ་པ་དང་ཁྱོན་ཁ་པར་རྒྱག་མཁན་མི་་་་་་
ཐེངས་ཁྲི་60ལྷག་ཙམ་ཟིན་ཡོད།སྤྱི་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་
ཞབས་ཞུའི་དྲ་རྒྱའི་ལས་སྟེགས（བོད་ལྗོངས་བཅའ་་་་་་་་་་
ཁྲིམས་དྲ་བ）ལ་བཅར་འདྲི་བྱེད་ཚད་ཐེངས་ཁྲི་5ལྷག་་་་་

ཙམ་ཟིན་ནས་མང་ཚོགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཆེ་བའི་བཅའ་་་
ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་དང་།གྱོད་དཔེ་བློ་འདྲི།ཁྲིམས་་་་་་་
དོན་ས་བཀྲ།བཅའ་ཁྲིམས་ཞབས་ཞུའི་སྒྲིག་གཞི།
ཞབས་ཞུའི་ནང་དོན།ཞབས་ཞུའི་མི་སྣ་བློ་འདྲི་སོགས་་་
ཀྱི་ཐད་ནུས་པ་གལ་ཆེན་ཐོན་ཡོད།སྤྱི་པའི་བཅའ་་་་་་་་་་
ཁྲིམས་ཞབས་ཞུའི་དཔུང་ཁག་གི་གཞི་ཁྱོན་དང་མང་་་་་་་
ཚོགས་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་བའི་གྲངས་གཞི་སྔོན་མ་་་་་་་
དང་བསྡུར་ན་མང་དུ་ཕྱིན་ཡོད་པ་རེད།
སྤྱི་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཞབས་ཞུའི་དངོས་ཚན་དང་།
ཐད་སྦྲེལ།དྲ་རྒྱ་བཅས“མཉམ་འདྲེས་གསུམ”སྐོར་གྱི་་་
ཁྲིམས་འཛིན་པུའི་འབྲེལ་ཡོད་བཀོད་སྒྲིག་བླང་བྱ་་་་་་་་་་་་
གཞིར་བཟུང་།རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྤྱི་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་་་་
ཞབས་ཞུ་ལྟེ་གནས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཡོད་སྡེ་ཚན་དང་མཐུན་་་
སྦྱོར་འབྲེལ་གཏུག་ཐེངས་མང་བྱས་ཏེ།རང་ལྗོངས་ཀྱི་་་་
དོན་དངོས་དང་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས།ཇུས་འགོད་ཞིབ་་་་་་་་
ཚགས་བྱས་ནས“12348”ཐད་སྦྲེལ་དང་ཁྲིམས་རྒྱའི་་་་
ལས་སྟེགས་རིམ་སྤོར་སྒྱུར་བཀོད་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་ནང་་་་་་་
དོན་ཞིབ་འཇུག་གཏིང་ཟབ་བྱས་པ་མ་ཟད།ཆེད་མི་་་་་་

ལྗོངས་ཕྱིའི་དར་རྒྱས་ཆེ་བའི་ཞིང་ཆེན་དང་གྲོང་ཁྱེར་དུ་་
ལྟ་སྐོར་དང་།བརྟག་ཞིབ།དེ་བཞིན་གསོ་སྦྱོང་སོགས་་་
ལ་བརྟེན་ནས་སྔོན་ཐོན་ཉམས་མྱོང་དང་བྱེད་ཐབས་་་་་་་
སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པར་མངགས་ཡོད།ཀྲུང་གོའི་བཅའ་་་་་་་་
ཁྲིམས་ཀྱི་རོགས་སྐྱོབ་དང་ཁྲིམས་འཛིན་སྲིད་འཛིན་གྱི་་་་
གཅེས་སེམས་རོགས་སྐྱོབ་ཐེབས་རྩ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་མ་་་་་་་
དངུལ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཁྲིམས་འཛིན་་་་
ཐིང་གི་ཆ་འཕྲིན་ཚན་རྩལ་ཁྲུའུ་སོགས་འབྲེལ་ཡོད་སྡེ་་་་་་
ཚན་ཁག་གི་ལག་རྩལ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་འོགརང་སྐྱོང་་་་་་་་་་་་
ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱི་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཞབས་ཞུའི་ལྟེ་གནས་ཀྱི་་་
ཐོག་སོ་གཉིས་པར“12348”ཀྱི་སྤྱི་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་་་
ཞབས་ཞུའི་ཐད་གཏོང་ཁ་པར་བཀོད་འདོམས་ལྟེ་་་་་་་་་་་་
གནས་ཡང་བསྐྱར་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་ཁར།སྔར་བས་་་་་་་་
སྒྱུར་བཀོད་བྱས་ནས་ཉེ་དུས་དངོས་སུ་གཉེར་སྐྱོང་བྱེད་་་
འགོ་ཚུགས་པ་རེད།
“12348”སྤྱི་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཞབས་ཞུའི་ཐད་་
གཏོང་ཁ་པར་བཀོད་འདོམས་ལྟེ་གནས་བསྐྲུན་པ་་་་་་་་་་་་
བརྒྱུད།ཐད་གཏོང་ཁ་པར་ལས་སྟེགས་ཀྱི་འགན་ནུས་་་་
སྔར་བས་འདོན་སྤེལ་ཐུབ་སྟེ་མང་ཚོགས་སྔར་བས་མང་་་
བས་ཐད་སྦྲེལ་ལས་སྟེགས་བརྒྱུད་འབྲེལ་ཡོད་གནད་དོན་་་
བློ་འདྲི་བྱེད་པར་སྟོབས་བདེ་བསྐྲུན་པས།མང་ཚོགས་་་་
ཀྱི་ཐོབ་སྣང་།སྐྱིད་སྣང་།བདེ་སྣང་བཅས་ཆེ་རུ་ཕྱིན་་་་
པ་རེད།

བོད་ཀྱི“12348”སྤྱི་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཞབས་ཞུའི་ཐད་གཏོང་ཁ་པར་
བཀོད་འདོམས་ལྟེ་གནས་དངོས་སུ་ལས་གཉེར་བྱེད་འགོ་ཚུགས་པ།

འདི་ནི་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི“12348”སྤྱི་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཞབས་ཞུའི་ཐད་གཏོང་ཁ་པར་བཀོད་་་་་་་་
འདོམས་ལྟེ་གནས་ཡིན་པ།

འདི་ག་ཚགས་པར་ཁང་དུ་ཆབ་མདོ་ནས་གློག་་་་་་་་་་་
འཕྲིན་འབྱོར་གསལ།དངོས་ཟོག་སྐུར་སྐྱེལ་ལས་རིགས་ཀྱི་་་
དུག་འགོག་དོ་དམ་ལམ་ལུགས་སྔར་བས་ཚད་ལྡན་དུ་གཏོང་་་་
བ་དང་།སྐུར་སྐྱེལ་ཟོག་འགྲེམས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་བདེ་འཇཊ་་་་
ངང་ཤར་བགྲོད་ཐུབ་ཆེད།ཉེ་ཆར།ཆབ་མདོ་གྲོང་ཁྱེར་སྤྱི་་་་
བདེ་ཅུས་དུག་འགོག་ཉིང་ལག་རུ་ཁག་གིས་ཆབ་མདོ་གྲོང་་་་་་་
ཁྱེར་སྤྱི་བདེ་ཅུས་དམིགས་བསལ་ཉེན་རྟོག་ཉིང་ལག་རུ་ཁག་་་་
དང་ཆབ་མདོ་གྲོང་ཁྱེར་སྦྲག་སྲིད་དོ་དམ་ཅུས་དང་མཉམ་དུ་་་
སྐུར་སྐྱེལ་ཟོག་འགྲེམས་ཁེ་ལས་ཁག་ཏུ་དུག་འགོག་གི་ཆེད་་་་་་་
དོན་ལྟ་སྐུལ་ཞིབ་བཤེར་བྱས་པ་རེད།
ད་ཐེངས་ཀྱི་ཞིབ་བཤེར་བྱས་པ་བརྒྱུད།ཆབ་མདོའི་་་་་་་
ཟོག་འགྲེམས་ཁེ་ལས་ཀྱི་ལས་སྒྲུབ་མི་སྣའི་དུག་འགོག་གི་་་་་་་་་་་

བཅའ་ཁྲིམས་འདུ་ཤེས་དང་རང་འགུལ་འགོག་ཟོན་འདུ་ཤེས་
ཟབ་ཏུ་ནུས་ལྡན་ཕྱིན་པ་དང་།སྐུར་སྐྱེལ་ཐབས་ལམ་གྱི་དུག་་
འགོག་འགོག་སྲུང་འཛིང་རགས་ཏན་ཏིག་བསྐྲུན་པ།མྱུར་་་་་་
སྐྱེལ་ལས་རིགས་ཀྱི་དུག་འགོག་དོ་དམ་ལས་དོན་ཚད་ལྡན་དུ་་་
ཕྱིན་པ།མྱུར་སྐྱེལ་ལས་རིགས་ཚད་ལྡན་དང་།བདེ་་་་་་་་་་་་་་
འཇགས།སྐྱོན་བྲལ་ངང་འཕེལ་རྒྱས་བཅས་འགྲོ་བར་སྐུལ་་་་་་་
འདེད་བཏང་བ།“བདེ་ཐང་གི་མི་ཚེ།སྐྱོན་བྲལ་དང་དུག་་་་་་་
མེད”ཅེས་པའི་དུག་འགོག་ཁོར་ཡུག་ཅིག་བཏོད་དེ་གོམ་་་་་་་་་་་
སྟབས་རྗེས་མའི་ཆབ་མདོའི་དུག་འགོག་ལས་དོན་ལ་རྨང་གཞི་་
བརྟན་པོ་བཏིང་སྟེ་དམངས་ཡོངས་དུག་འགོག་གི་རྣམ་པ་་་་་་་་
བཟང་པོ་ཞིག་བཏོད་ཡོད།

བྲག་ཡིབ་ཆུས་འཁེལ་འཐག་ལམ་མངགས་གཏོང་ཁང་གིས།ལོ་འགོའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་དང་བརྟན་ལྷིང་ལ་འགན་ལེན་བྱས་པ།

ཆབ་མདོ་གྲོང་ཁྱེར་སྤྱི་བདེ་ཅུས་དུག་འགོག་ཉིང་ལག་རུ་ཁག་གིས།
དངོས་ཟོག་སྐུར་སྐྱེལ་ལས་སྒོའི་དུག་འགོག་ཆེད་
དམིགས་ཞིབ་བཤེར་བྱས་པ།

འདི་ནི་དུག་བཤེར་མི་སྣས་མྱུར་སྐྱེལ་ཐུམ་སྒྲིལ་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་བཞིན་པ།